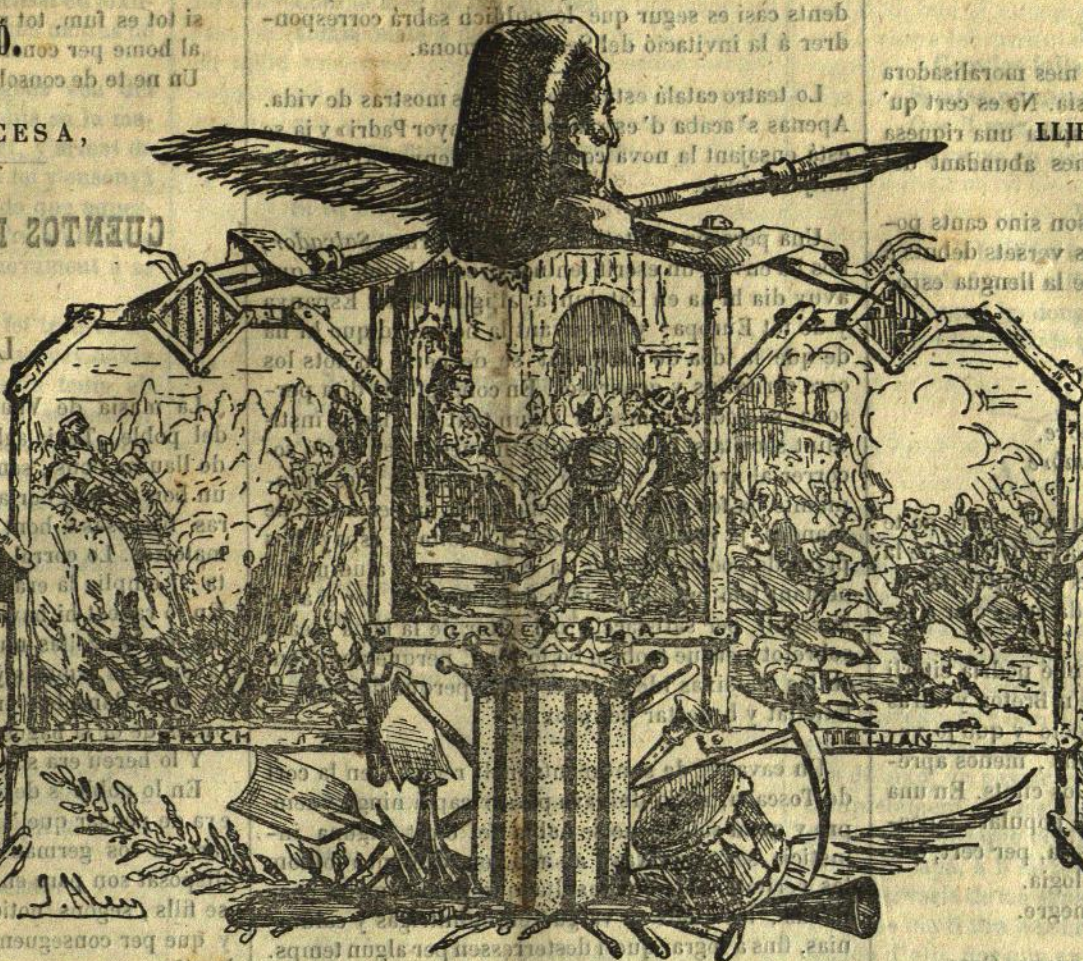

DIRECCIO Y REDACCIO.

CARRER DE LA PRINCESA,

número 4, pis 2.

2 cuartos.

2 cuartos.

ADMINISTRACIO.

LLIBRERIA DE EUDALTE PUIG,

[Plassa Nova, núm. 5.]

LA BARRETINA.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Bellesas de la literatura castellana. *literaria*, per Antonet Serra.—*La Font*, poesia, per Francesch Ubach y Vinyeta.—*Rum Rum*, per F.—*L'Amistat*, poesia, per Joseph Martí.—*Cuentos de Color de Tint*. IV. *La viuda*, per Joseph Cornet.—*Follies*, per G. C. Palau.—*Xenidis*, per S.—*Soluciones á la Xarada y al geroglífich del número passat*.—*Xarada*, per X.—*Geroglífich*.—*Vollet*.—*Las Joyas de la Roser*, per Guadalupe Cortes Wighlen.

BELLESAS DE LA LITERATURA CASTELLANA

LITERARIA.

Al Sr. D. M. de L. ex-mantenedor dels Jochs Florals y autor dramátich catalá.

Molt senyor meu! Los núvols tapan lo cel y nos entristeixen ab sa negror, los aucells cubreixen de dol nostre pobre cor, puig ja no cantan; los arbres se'ns presentan despullats de sas tendras y delicadas fullas, lo gall ja no dona son crit de alerta al despuntar lo dia; Catalunya plora, Espanya está consternada, l'Europa tota, l'Univers enter, no sab lo que li passa, de resultas de haberhi hagut en tants terremotos. Puerto-Rico, y á consecuenca de haberse publicat en lo primer número de cert periódich *formal*, un article en que son autor dona á la literatura catalana *literaria*, lo que se'n diu una abressada de Judas.

La consternació es gran, lo pánich horrorós. Don Manel Milá y Fontanals ja's vol deixar d'escriure, D. Mariano Aguiló ja no vol fer mes versos, Don

Victor Balaguer ja no vol ser may mes «lo trovador de Montserrat» y tots los poetas, en fi, y tots los escritors, se proposan seguir son exemple, sots per donar gust al autor del article en qüestió.

No falta, senyor L., qui atribueix aquest article á la ben trempada ploma de un literato molt conegut: aixó se m'afigura qu'es la mes gran de totes las columnias que se li puguin dir, la mes colossal de totes las ofensas que inferirsi li puguin. Qui ha sigut mantenedor dels Jochs Florals, qui ha cultivat la literatura catalana *literaria* fins al extrem de obtenir un premi en los mateixos Jochs Florals, ¿cóm fora possible que ara s'olvidés de la que un dia li doná jorns de gloria, mes ó menos justos, y dias de plena satisfacció? Jo, francament li dich, y espero que á vosté li passarà lo mateix, quan me varen dir lo nom del autor del article á que aludeixo me van pujar los colors á la cara y no volguí creuererho; perque ja may he considerat á ningú capás de semblant inconsecuenca, ni puch convenir en que hi hagi qui fassin tan mal us de la propia ploma, y de la sublime y civilizadora invensió de Guttemberg.

Veritat es que per aquell á qui'm refereixo no tot han sigut rosas en lo camí de la literatura catalana, puig es autor de varias composicions xiuladas y lector de una memoria escrita ab llavors de cascall en lloch de tinta, qué narcotisa á tots los concurrents al Saló de Cent.

Mes eixas causas, poden produir efectes desastrosos en los fills de la enveja no en aquell que ab lo seu gran talent, es capás de saber fer abstracció completa de aqueixas petitesas, escapás de passar per sobre d'ellas y de ser partidari de la justicia ben entesa. Per ço repeteixo jo no he volgut creuerer que l'aludit fos l'autor de la carta dirigida al docte y magistral crítich don Lluís Carreras, á n'aquest crítich tant mal aguanyat, que te totes las cualitats de tal... menos las que li faltan.

Anem á la carta:

«Qué m' en diu de la bona fe que en ella's descubreix? No es veritat que ab aquells arguments se pot probar tot lo que's vulgui, fins que lo blanch es negre? Jo, per lo menos, ab tot y no ser lògich li asseguro que só capás de probarli que l'alemany y l'inglés son dolsos, que l'italiá es aspre, y que l'rus es lo mes suau que s'ha inventat!»

La llengua espanyola, per exemple, es un idioma preciós, casi mes que l'atalá; donchs ja veurá judiqui pe' ls versos que li poso á continuació, y si en acabat no'm diu que son lo millor que s'ha escrit, parlant ab ironia's entent me deixó tallar lo dit mes petit del peu esquer. Vegini:

Arroz con-leche

me quiero casar

con una señorita

de este lugar

que sepa coser

que sepa bordar,

que sepa decir

la P. con la A.

«Qué m' en diu estimat senyor L., de la composició que antecedeix? No es veritat que respira una poesia, una dulstura digna de la mes ben treballada obra poética del Univers? No hi troba una armonia imitativa capás de deixar blau al home mes prosaich?»

Y qué m' en diu de aquest altre?

Madrugué una mañana

en el mes de Abril.

Encontré una muchacha

como un Serafin.

Yo la dije: Muchacha

te quieres venir

á la botilleria?

me dijo que si.

Me pidió limonada

yo la di café:
Así las buenas mozas
se suelen perder.

Ja ho veu senyor L. quina lliçó mes moralisadora s' en despen de la anterior poesia. No es cert qu' està plena de conceptes y que respira una riquesa de llenguatge digna del idioma mes abundant del Univers?

Y no's pensi senyor L.: aixó no son sino cants populars; ara li vull citar uns quants versets debuts a la inteligencia de un cultivador de la llengua espanyola.

Hay un banco o cosa así,
que llaman «la Tutelar.»
Poniendo en él á interés
dinero de un niño en nombre,
cuando el niño llega á hombre
rico ó poco menos es.

No li cito 'l nom del autor, perquè 'l pobre no te cap culpa de que jo hagi de sortir a la defensa de la llengua catalana, y perquè, al revés del autor del article a que vinch aludint, m'agrada respectar a las personas.

Ara per acabar, si volgués, també podria citarli alguns versos de Hartzembusch, de'n Breton y altres notabilitats espanyolas que jo respecto y que jo venero; versos que no son menos bons, menos apreciables y menos contundents que los citats. En una paraula una literatura que te cants populars y poesias com las que hi citat; no necessita, per cert, que jo m'escarrasi en ferne la seva apologia.

Queda probat, que lo blanch es negre.
Disposi de son amich.

ANTONET SERRA.

LA FONT.

A. A. V. y R.

Com doll de perlas que tremolas rodolan
per sobre llits de rosa y d' esmeragda,
sussurranta, festosa y ensisera,
d' entre las heuras salta.

Lo bes de la deésa vespertina
vesteixla d' argent pur, lo sol de grana,
imprégna son entorn de grats aromas,
violetas bosquetanas.

La minan ab patons que apenas sonan
las mes plaentas y mes frescas auras,
volteja 'l papalló sas frescas rivas,
las aus en ella 's banyan.

Gronxa cent lliris de nevadas fullas,
s' adorm del rossinyol a las cantadas
y rega clavellers de trenta menas,
al respirar sos flaires.

Y quan la esfera no cubreix la boira
lo cel mateix en son crestell retrata;
y quan sedenta sa corrent tu besas,
sospira enamorada.

Font de 'n Lladó.—Sant Post.—1865.

FRANSECH UBACH Y VINYETA.

RUM RUM.

S' ha publicat lo primer número del periódich castellà «El Ateneo», dirigit per D. Manel de Lasarte, ex-mantenedor dels Jochs Florals, y director que fou de lo periódich que fa temps va sortir ab lo titol de «El Tren.»

Demá passat, dillúns, tindrà lloch en lo teatro de Romea una escullida y extraordinaria funció a benefici de D. Miquel Llimona. Forman part del programa, a mes de la preciosa comedia de lo nostre amich y col·laborador D. Joseph Maria Arnau «La Pubilla del Vallés»; las novas produccions «Los aucells d' América» y «Un ente ruin» original la primera de D. Antoni Ferrer y Codina, també col·laborador de «la Barretina», y

de D. Teodoro Baró la segona. Ab tants bons precedents casi es segur que lo publich sabrá correspondre a la invitació del Senyor Llimona.

Lo teatro catalá está donant grans mostrars de vida. Apenas s' acaba d' estrenar «Lo Senyor Padri» y ja se está ensajant la nova comedia del Senyor Arnau «La mitja Taronja.»

Una persona caritativa, y que's firma Salvador, nos ha enviat un escrit fentnos present la miseria que avuy dia hi ha en Catalunya, al'igual de tot Espanya y de tot Europa; y observant la necesidad que hi ha de que la idea de la caritat se desperli en tots los cors caritatius y generosos. En concepte de dita persona, se podria remediari algun tant la miseria instituint societats benéficas, que tinguesin per misió socorrer al próxim y cubrir las necessitats mes apremiants, ja fos per medi de metalich, ja per medi de viandas, ja per medi de roba. La falta d' espay nos priva de poder publicar la carta a que aludim; no obstant fem pública la idea del anunciament per si algú la recull, per satisfacció del autor de la bona idea y sobretot perquè trobem bo lo plan, perquè abundem en las mateixas ideas del escrit y perquè desitjem la felicitat y benestar del proxim.

Un cavaller de sentiments molt rectes, en la cort de Toscana, no 'n deixava passar cap a ningú y sempre y quan sabia que se havia fet o dit alguna injusticia, se 'n queixava ab alta veu, cantant a tothom las veritats. De aquí resultá que tingué molts enemics, los quals se valgueren de intrigas y calumnias, fins a lograr que 'l desterressen per algun temps. Quan torná, estava tant cambiat que aplaudia los vicis de tothom y a tots agasajava, encara que seguissen lo camí mes tort. Veient aixó li digueren un dia:

—Sembla que vos heu girat com una mitja, company? No es tot hu dir y voler mal a tothom com feyau, ó com ara, apreciar al próxim.

—Vos equivoqueu, contestá; en lo desterro juri fer tant mal com podria a mos enemics, y despres de mirarlo ben be, he escullit l' arma contra ells mes terrible: la adulassió.

Los nostres estimats amichs Don Víctor Balaguer y Don Francisco Miquel y Badia, han sigut nombrats lo primer President y Secretari lo segon, del nou Consistori dels jochs florals. Lo discurs de gracies ha sigut encarregat al cronista valenciá, Don Jacinto Labaila.

Un diari de Alemanyia explica lo següent cas, que de bona gana pendriam que hagues succehit en Espanya:

Un coronel feu formar lo seu regiment, y un cop lo tingué format, va dir lo següent:

—He sabut que en aquest regiment hi ha dos soldats que no saben llegir y escriure; per ara no 'ls nombraré, puig no vull esposarlos a la pública vergonya; mes si dintre cinch mesos a mes tardar, aquestes dos soldats a qui aludeixo, no han après lo que ara ignoran per escarni d' ells y del nostre imperi, llavors daré a coneixer los seus noms y faré que la burla y la vergonya estiguin a la altura de la sua ignorancia.

L' AMISTAT.

EN L' ALBUM DE MON AMICH J. R. y R.

Trist es lo mon, amich! hont vulla creixen
espinas de dolor,
que de flors aromosas se cubreixen
per enganyar al home, que al cullirlas
se clava las espinas en lo cor.

Trist es lo mon! en va la somniadora
fantasia 's fingeix
glorias y ditxas que lo cor anyora!
en va! que quan la mort los cossos gela,
tot en la tomba, en cendra 's converteix.

Donchs si no hi ha plaher fins que la freda

mort nos ha lliurtat.

si tot es fum, tot re, ¿qu' es lo que queda
al home per conort? ¿qui l' aconsola?
Un ne te de consol y es l' amistat.

JOSEPH MARTÍ

CUENTOS DE COLOR DE FUM.

IV.

LA VIUDA.

La masia de Vilansosa era una de las mes ricas del poble. Tenia aplevats mes de vuit cents jornals de llaurar bous, sense contar una estensa quintana, un bon tros de horta de regadiu, molta vinya y terras boscosas a hont hi creixian pins alts com ells mateixos. Lo corral estava ple de bestia; en la cullita s' omplia la era de gra y los cubs de vi y de oli. En lo rabost hi havia enrastelladas pernas de tossiño, en las golfas munts de fruitas secas y patatas y favons; los armaris y calaixeras no 's podian tancar de tants llansols y en las arcas hi haurian ballat las onsas de or si haguessen tingut espay pera ferho.

Y lo hereu era solter.

En lo poble 's deya que per 'ls anys que tenia no era de pensar que 's casés y que son patrimoni passaria a sos germans esterns perquè aixis ho havia disposat son pare en lo testament, cas de morir sense fills, segons noticias de la majordona del rector, y que per consegüent lo cadet immediat hauria tret la rifa.

La filla del guarda bosch era bonicoia y capás de fer perdre la xaveta a qualsevol. Era alta y primeta com las mes graciosas de nostras pagesas; moreneta, ab uns ulls que parlavan, negres com una mora, y una boqueta de mel. En lo aplech may li faltavan balladors y cap volta se la havia vist anar sola a la font, perquè al primer minyó a qui topava, li robava 'l cor y no tenia altre remey que acompanyarla.

Y la Marieta era fadrina.

En lo poble 's deya que orfana com era y mantinguda de caritat per sa tia, no era de esperar que trovés espós, com no tornés aquell que llavors havia anat a servir al rey y ab qui mes sovint enrahonava en la porta de sa casa a las postas del sol.

Un dia (de Janer degué de ser) lo hereu del mas Vilansosa se adoná de que vivia massa solitari. Las casas en que governa un home sol, no marxan be, perquè los homens no son fets per aquestas cosas. Las petitesas del menatge sols una dona las enten y es sabut que no hi ha ordre ni concert quan aquellas se han de confiar a mans de criats.

Aquestas reflexions, y altres que feu lo hereu, perquè no era tonto, lo determinaren a buscar muller, lo dia despres de haber tingut fortas paraulas ab un de sos germans. Y posat a escullir no 's quedá curt, sino que triá de entre totas las del poble la mes bonica, la Marieta, sens reparar en sa posició.

Aquest succés extraordinari fou l' objecte de totas las conversas, de modo que las vellas al anar y tornar de rosari hi gastaren mes saliva que filant. Pero com que la elegida no digné de no, y lo promés anava depressa, encara no havia passat lo asombro, ni cessat la murmuració, quan lo rector feu son ofici, unint perpetuament als dos esposos, puig no es cosa de dir los enamorats; lo qual se feu com qui diu de requiem, sense aparató, ni capitols, ni donació, ni escreix; que prou sort era la de la noya, segons pensaments de la tia, trovant tant bon partit.

Quant temps durá lo matrimoni, no se sap de segur; lo que solsament s' afirma, es que no tingueren fills. Se sap que las mateixas capas y gambetos que habian assistit al casament del hereu Vilansosa, tornaren a la masia a menjar lo arrós blanch, perquè aquell li arpleglá una feridura de ple a ple que se 'l emportá al altre barri en un dir Jesús, sens permetrerli disposar cosa alguna, com encara ho resa lo certificat de son obit, en que consta ademés que se li feu enterro de dotse hachas, ab asistencia de vuit capellans.

La Marieta plorá amargament la pérdida de son

marit y protector, y encara no havia pensat en aixugar las llàgrimas, quan li vingueren nous motius de desconsol y llanto.

Fou lo cas que aquell germà que segons veu del poble era cridat a la herència, se presentà en la masia acompanyat del batlle y de un notari, y armat de bons papers. Se feu donar possessió de tot y ensenyà a la Marieta lo camí de la porta; de modo que aquesta no tingué altre remey que anarse'n, ab la roba que portava a la esquena, a demanar novament a sa tia si volia recullirla.

Uns digueren que estava molt mal fet treurer de aquest modo a la sobrevinguda que cap servey havia prestat a la casa y cap vincle de parentiu tenia ab lo pare que havia establert l'ordre de successió. Tantas cosas se diuen! Altres, ab mes fonament, pensaren que la Marieta per estar casada ab l'amo havia sigut mestressa, que a ca'n Vilansosa havia perdut sa virginitat, sa bellesa y sa juventud y que no era bon comportament treurerla ab una puntada de peu.

Lo germà no cregué haber fet cap mal, perque aixó son cosas que en aquesta terra passen cada dia; la Marieta plorà ab aquest motiu la poca seguretat de las cosas humanas; son galan, que era a la guerra, pensà alló de pobre del que s'en vá Anton.; y l'avi sempre que contava aquest cuento, que no ho es perque ell ho havia presenciat tot, may se descuidava de acabar lo dihent: que la sort no es de qui la busca sino de qui la trova.

JOSEPH CORNET.

FOLLIAS.

Mata a las papallonetes

Lo contacte de una llum;

Com lo foch de la impuresa
També mata a la virtut.

En ton mirall nina hermosa
L'amor me va convertir;
Si tu ploras, també ploro,
Si sonrius, també sonrich.

N'es la esperança una flor,
Una flor molt delicada;
Y en lo fondo de son calser
De Deu s'hi trova la imatge.

Detrás lo blau de los cels
Lo mantell dels angels llú;
Com també llú la puresa
Detrás lo blau de tos ulls.

Pregunto a las floretas
Si ella'm ayma,
Mes l'eco'm desprecia,
Bot mas paraulas,
Ayl no'm desprecia,
Que'm torna mas paraulas
Perque no's perdian!

Vaig a dir a ma nineta
Que'm torni'l cor que'm prengué;
Ja que tant, vivint ab ella,
Lo fa sufrir ab sos desdenys.

Ab las llàgrimas hermosa,
Vull fer un collar de perlas;
Perqué'm donguian esperansa.
En los dias de tristesa.

Per mes precaucions que s'prenguin contra'l mal de rabia, sempre aquestas serán pocas. Vegin vostres quin cas va passar: Un pobre senyor que passava fa cosa de 44 dias, pel carrer de las Freixuras, se va veurer sense saber com ni de quina manera, assaltat per un gos que semblava un home. La sort va voler que portés capa y que'l gos s'esbravés ab la mateixa, en lloch de ferho ab lo senyor. L'insultat no va fer cas de aixó; va passar lo fret, deixà la capa y s'olvidà completament del assumpto. Quan l'altre dia la desgracia va voler que obrís l'armari en lo que havia dessat la capa, a fi de treurerla y espulsarla per mort de preservarla de las arnas, y amigo, la capa aixís que'l veu se me li tira a sobre y mossegada d'aquí, mossegada d'allí, fins que quasi'l tingué descuartisat. Al moment fou cridat lo doctor y aquest, despres de haber reconecut lo malalt, va declarar que la capa estava rabiosa de resultas de la mossegada de aquell gos.

Anaren los de la casa a treurer la capa del armari y al intentaro se trobaren ab que'ls mossegava de valent, no solsamen la capa en questió, sino també un reguitxé de levitas, armillas y pantalons que hi ha-

ACUDITS.

van molts diners y alguns, y no en poca quantitat, quedavan en poder dels de Hostalrich per alló que s'acostuma a dir: que qui oli maneja las mans se'n unta.

Era també la vila apreciada com a punt estratègic per sa posició, a lo qual se donava preferencia en aquells temps que ho eran de guerra a mort pera tots los espanyols. La rodejava una muralla de antigua construcció, no molt alta ni molt doble, puig consistia en grans trossos de paret units entre si per unas torras, que's comunicavan per dalt de la mateixa muralla per medi de un caminet a hont no cabrian dos homes de frente. Careixia de fossos y no era difícil lo accés en molts punts, si be en altres era de tot punt impossible arribar a plantarhi escalas, ni acostarse a la bretxa despres de overta, per las dificultats naturals del terreno elevat, escabros y ple de accidents.

Mes res significaria aquesta defensa, debil y fluixa fins en comparació dels medis de atac que llavors tenian los exercits, si no la completés y contribuís a fer de la vila un punt verdaderament fortificat; lo castell construït en lo turó que domina la població per la part de ponent, en lo qual hi ha un trapezi nomenat lo Cavaller, en que poden col·locarhi sis canons dels de major calibre.

En la época en que passaren los fets que anem relatant, Hostalrich conservava encara tristes memórias dels ultims sitis y especialment del bombardeig que li feu sufrir Augereau en lo mes de Febrer de l'any deu; pero ab tot y aixó, encara era la vila rica y populosa, digna del nom que portava.

Lo punt en que está edificada no havia permes als habitants construir sas casas ab la regularitat que forma lo orgull de las ciutats de ara: no tenia molts carrers, ni eran aquets plans y rectes, perque portats nostres avis per una idea de economia que formulavan dihent que la casa sols serveix per ton estar y tal volta imbuïts també per una poseia instintiva, creyan que no hi ha necessitat de surtir a cada moment al pas de la naturalesa y corregir-la fins a ferla desaparèixer pera donar vida a sistemes artificials de duplós gust.

Aixís se podia veurer que las casas de Hostalrich se havian aixecat sobre'l terreno tal com lo trobaren, sense cuidar-se de esplanacions y rectificacions y midas. Sos propietaris havian fet obrir los fonaments fins a trovar ferm y habiar, entre pedras y mahons, edificat

Y del dit al fet, lo senyor Narcís va anar venent lo patrimoni y convertint totas las terras hermas y de conreu, suredas y pasturas, en medallas d'or ahont estava gravada la cara d'en Carles tercer o d'en Fernando sisé.

Ja havia acabat de realisar aquest cambi radical y esperava ab conformitat lo dia en que podria descansar eternament, quan los sucesos vingueren a demostrar una vegada mes que'ls càlculs del home mes espart may son infalibles. Y fou que un dia vingué en cert modo a repetir-se lo miracle de Sara al sentir-se la muller del senyor Narcís indisposada sense motiu y ab uns basqueigs alarmants que foren declarats sintomas de embaràs per lo metje a qui enviaren a buscar.

Lo senyor Narcís estigué a punt de morir-se de alegría al escoltar tant fausta nova y tot lo dia saltava y ballava de content.

Comensaren llavors, com no podia menos de sucehir, los mil y un desitjos que afectan las donas en estat interessant y que son lo martiri de tothom que las rodeja. Si haguessem de contar los que acudiren a la muller del senyor Narcís, fora cosa de may acabar. Baste dir, que un dels menos extravagants fou lo de voler menjar, freixidas ab llar de la caldera, ratlladuras de cartutxera de un francès dels del siti de Girona. Pero lo senyor Narcís tot ho suportava ab heroica paciència, animat per la esperança de que proximament tindria un hereu de son nom y fortuna, perpetuador digne de la antigua y anomenada casa de'n Parés.

Tot lo que es ben comensat arriba en conclusió a son acabament. Per aixó al cap del temps ordinari y sense cap succés desagradable ni fora de lloch lo Senyor Narcís vejé en part realisats sos desitjos, rebent en sos brassos, al mateix temps que las enhorabonas de la llevadora, una noya com un sol. Lo sexo de la criatura que acabava de venir al mon desagradà al pare, que feya temps somiava un Narcís, de modo que en la vila's contava que quan tingué la noya en sos brasos dirigí una mirada terrible a la fosca alcoba en que somiava quejava la partera y digué entre dents:

—Aquí sí, mestressa, que hi ve que ni pintat alló de parir tart y sortir mossar!

Pero lo Senyor Narcís no era de mala pasta y se consolà aviat, prenent a sa filla un carinyo entranable. Parlava de ella a tothom

bia al costat de la capa. A la cuenta lo mal de rabia se havia encomenat a totes las pessas del armari. Renunciem a descriure lo de aquell drama perque no ns agradan las tragedias. Sols sabem que va ser molt horroros.

Amigo noy ¿saps que t'esplota be en Carlets?

—Si, pero jo ja li comensó a fer lo tonto

—Oh! temps ha que li fas, perque com que ja fa mes de un any que'l mantens

Un senyor molt cremat ab un altre senyor, hipocrita y estrafalari, sen aná a casa d'ell acompanyat d'un solemne bastó, ab animo de ensorrarli un parell de costellas.

—Deu lo quart, li va dir lo pillastron, fentli mitx rialleta, ja pot entrar. No fassi compliments.

—Donchs tingui, aqui te aixó y sense compliments jasqué voste mateix m'ho aconsella. Y despres de haberlo tostat de valent, se'n va entorná d'alló mes satisfet.

No sé que ho fa, mes cap gorra li pot entrá a don Anton.

—Vol saber la causa? —Si. —

—Es perque té'l cap molt gros.

Un pagés se va fer arroncar un caixal y quan la operació estigué llesta va preguntar quant valia.

—Un duro, digué lo dentista.

—Ah, si, ja ha! prou'm sembla que si vol cobrar un duro men haurá de arrencar una dotsena.

Mes avall de Valcarca hi va haber l'altre dia, no'm recordo si va ser lo mes passat o l'any anterior, un d'aquells fenòmenos tant extraordinaris, pitjor que alló del descobriment de la Australia.

Es lo cas que l'atmosfera, un xiquet cap al tart, a l'hora de sopar, si fa o no fa, se va presentar carregada; y lo mes estrany es que ls nuvols, lluny de ser transparents, eran, al contrari, sumament compactes,

de modo que ab tot y ser fosch, semblava alló una nit de llops. Al cap de cinch minuts, los nuvols descarregaren sobre la població, una verdadera pluja de xanguet enterament fregit y a punt de ser menjat. Los del poble varen aprofitar la ocasió y soparen com aquell qui diu de franch. Semblant fet, es digne de aplauso.

—Noy me han dit que vols cantar.

—Si; m'he ficat a la colla.

—Y quin paper te han donat?

—Lo de aquell que desentona.

Recomano als estudiants de lógica lo següent cas:

Un Andalus deya que tots los de la seva terra eran uns embustersos. Y un altre andalus, li feya la contra ab lo següent argument molt en armonia ab la ciencia lógica:

—Tu dius que ls andalusos són embustersos; com tu ets andalus, ja tenim que tambe ets embustero; sent tu embustero, ja no es veritat lo que dius: luego los andalusos no son embustersos.

Solució a la xarada del número passat.

D'ensá que tinch una gata que a las ratas sab'cassa, per casa no's sol troba, lo que s'en diu hi una ra-ta.

Solució al geroglífich del número passat.

Lo que ha fet lo geroglífich no ha pensat gens malament, al dir que la millor nota es la de sobresalient.

Enviadas pel correu.

XARADETA.

Voldria estar ben primera perque es senyal d'estar bo, me crema tenir segona, puig sempre crida y m'fa por, qui tingues forsa dos primas! Ja he dit massa: encerta'l tot.

GEROGLÍFICH.

Las soluciones se donarán en lo número de dissiapte.

Correspondencia de La Barretina.

D. P. N. Barcelona. La seva poesia está ben versificada pero l'assumpto no es bo. — Salvador, Id. Per tot lo que sigui fer, he al próxim me te a la seva disposició. — D. J. M. Id. M'ha de dispensar. — D. R. J. y B. Id. Lo maleix fi dich. — D. J. S. y R. Id. La seva poesia respira molt patriotisme y es llastima que no estigui mes ben versificada. Un obrer, Id. Va fer tart. Tinch una verdadera honra en que voste sigui un de mos lectors. D. E. S. y P. Id. No ha ensopagat lo género. Perco no's desanimi. — D. A. P. C. Id. Es probable que publicui lo seu soneto. — D. Un C. Id. Ho ha endeyinat tot pero ha fet tart. — D. Domingo. Ribó. Sabadell. La seva reclamació será atesa. — D. E. V. V. Barcelona. De bona gana ls posaria pero son massa sabuts. — D. J. C. Id. Hegeit lo número. — D. L. L. Id. Voste m'agrada perque es razonable. A cópia d'escriure, voste arribará a fer bons versos. — D. E. V. M. Id. Publicaré ls seus bocetos. — D. A. X. T. Id. No publico la seva poesia, no perque sigui dolenta, sino per causas que voste podrá molt ben compendrer. — D. A. S. Id. La seva xarada no es exacta. — D. A. B. y T. Id. Tinch tot lo poema y la poesia tot se publicará. — D. R. O. Id. Ha fet tart. — D. J. M. Id. Dispensim lo descult. — D. P. M. y M. Id. Lo seu geroglífich es massa clar. — D. J. P. Id. L'assumpto de la seva poesia no fa pel periódich. — A. S.

Director: D. ANTON SERRA.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jepsú, carrer de Petrifol, 14.—1868.

— 48 —

las parets, prescindint absolutamet de ingeniers y arquitectos, y sense pagar cap dret per los planos, de la mateixa manera que s'feya en tots los demes pobles de nostra terra, que en vistosos y agradables no tenen res que envejar a las ciutats esclavas del luxó aparent de una administració costosissima.

Y no's cregue per aixó, que la vila de Hostalrich se compose tota de barracas y malas casas de pagés. Moltes y moltes n'hi havia de comodas y construïdas segons art, y fins en lo carrer major n'hi havia algunas que podian ser calificadas de edificis, perque en ellas no s'havia planyut res, de tal modo que tenian de pedra picada los montants de las oveturas, y las llusanas dels balcon y també barana de ferro. Qui no ho vulgui creure pot anarhi, no a vourerho com diu lo ditxo, sino a preguntarho a las ruinas que encara existeixen en los cossos que no han sigut reedificats y als vells de la terra que prou memoria tenen pera recordarse'n y llengua pera referirho.

En una de aquestas casas, no la millor ni la mes dolenta, habitava un subjecte ab qui debem posarnos en relacions, tant perque las tenia molt bonas y era ben considerat en la vila, com perque sense ell, difícil fora que la Roser y sas joyas haguessen passat a la posteritat.

Ja explicarem y compendrà'l lector lo perque, despres que se haurá posat en autos sobre qui era ell y quin estret parentiu tenia ab la heroína de la nostra historia.

Se deya senyor Narcis Parés, y era com indica son nom, oriundo de la ciutat de Girona. Descendia de una familia antigua en lo comerç de grans, que de pares a fills conservava sempre lo nom de Narcis, en commemoració de la plaga de moscas que aquest bon Sant havia enviat als francesos quan en los temps de la velluria havian també vingut a donarnos mal de cap y havian posat sibi a aquella ciutat.

Pero ja'l pare del senyor Narcis de que ara parlem, trobantse la bossa ben forrada, havia comensat a creure que no sempre es bona la activitat del negossi y que en aquest mon quan un ja es rich hi ha molts medis de donarse bona vida, preferibles a matarse treballant.

Posant en práctica tant bona idea, suspengué repentinament sas operacions, lo mateix dia en que casá a son fill ab una pubilla de

— 49 —

Hostalrich; liquidá las que tenia pendents y se doná a fer ofici de burgés. Mes los homens no poden cambiar de costum com de camises sas, y'l vell Parés que havia passat en ocupació constant més de la meitat de sa existencia, no pogué avenirse a no fer res en tot lo dia, y'l poch despres de aquella resolució que creya tant prudent y tan sabia, aná decayent y apagantse com un llum a qui falta oli, fins que lo un dia torsá'l coll y fou precis portarlo al cementiri.

Son fill, que no tenia pel de tonto, tragué dos experiencias de la vida de son pare. Primerament considerá que era ben pensat no trevar mellar y menjarse la renda y despres pensá que la ociositat completava, ademés de ser mare dels vicis, es contraria a la salut. Pera lligar a aquestos dos caps, prengué una resolució molt mes acertada, y fou que se'n aná a establirse a Hostalrich a fer vida de patriarca, cuidant de son patrimoni y del de la dona y fent algun negoci escaduser.

Era honrat, diligent y enginyós; y n'hi ha prou pera dir que no podian anarhi las cosas malament. Arrendava ab ventatja sas terras, y aprofitava com ningú los explets de sas propietats, comprava per m la cullita y revenia en temps de escassesa, tenia tino en adquirir censals y fins fou afortunat en alguns violaris que constituí. De tal manera que com tot li anava vent en popa y no féya ni deya mal de ningú, era molt ben vist en la vila y s donava una vida de princeps.

En lo mon no hi ha gust complet, y de aquí es que lo senyor Narcis tan felis en apariencia, tenia un roséch en son interior que no'l deixava sosegar. Feya ja molts anys que havia contret matrimoni y la unió no havia sigut encara premiada per la Providencia ab fruit de benedició.

Lo senyor Narcis anava contant anys, y no vejentse reproduit per los tendres brots que fan perpétua la generació, comensava a temer que la casa de'n Parés s'acabaria ab ell. Aixó li mudá lo carácter y de campetxano y trempat que era, se torná místich é hipocóndrich. En aixó arribá per ell la edat en que la cobdicia y afany de atresorar dominan als altres sentiments y s'féu avariciós y amich dels diners.

—No tenint fills, deya a sa muller, ¿que n'hem de fer del patri-moni? De que serveix la terra? Ab la de la fossa n'hi ha prou. Molt millors que aquestos terrossos son las grogas ab perucca ben enfonsadas en una guerra, que un mateix pot vigilar y que no tenen mals, ni costan contribucions ni apremis.